

A debreczeni földmives iskola megnyitása.

Papi Balogh Péter igazgató beszéde.

1867. nov. 12.

Legyenek önök, tisztelt ifju barátaim, a legszivélyesebb érte-
tekkal üdvözölve, e szerény tanteremnek falai között általam a ma-
gyar király ő Felsege földmívelési miniszterének Gorove István ur ő
nagyméltóságának nevében. . .

Bár a debreczeni országos gazdasági és erdészeti fennsőbb
tanintézetnek és az ezzel egybekötött földmives iskolának ünnepélyes
megnyitása, a reánk váró év october havának első napjára tüzetett
ki; mind a mellett igen időszerűnek tartom, hogy már jelenleg és
épen ezen alkalommal, midőn a földmives-iskola a fennsőbb taninté-
zetnek életbeléptetését megelőzőleg, önálló működését a mai napon
megkezdi, önökhöz tisztelt ifjú barátaim, néhány felvilágosítólag —
bevező szót intézek.

Meg voltak téve fennsőbb meghagyás következtében részemről
a kellő intézkedések: hogy a földmives-iskolának feladata s a cél,
melyet ez mint hazai szakintézet az e részben felismert körülmények
között, lehetőleg megoldani s megközelíteni óhajt, önök előtt teljesen
ismeretesek legyenek. — Önök eképen okvetlen annak öntudatával
jöttek ide: hogy Isten segedelmével bevégezendvén annak idejében
az előttük álló tanfolyamot, mint az erre kiszabott idő alatt a szónak
legnemesebb értelmében okszerűleg kimivelt földmivesek, képesek
leendnek, a becsületes szorgalomnak teljes értékét felismerni, méltá-
nyolni és érvényesíteni; — ugy nemkülönben, hogy kellő szorgalom
tanusítása mellett oly szakképzett egyéniségek vállandanak belőlük,
kik mind szakismeretben mint technikai ügyességben az egyéni kép-
zettségnek azon fokára feljutottak, melyen a lehető tökéletességgel
eszközölt mindennemű gazdasági munkák okszerűségének tudatával
birva, akár mint szakképzett főmunkások, a kiterjedtebb földbirtok
bonyolodottabb kezelésénél és magasabb készütséget igénylő igaz-
gatásánál, akár pedig mint, egy okszerűen berendezett s ugyan ek-
ként kezelt kisebb gazdaságnak önálló vezénylői, egész becsülettel
megállhassanak az okszerű mezei gazdaságnak gyakorlati terén,
— s ugy önmaguk személyes jövőjét biztosítva, mint a közügynek
lelküisméretesen szolgálva, épen azon életpályán róják le közös
édes anyánk, kedves magyar hazánk iránt honfiúi kötelességeiket,
mely ugy önmagunk által benn a hazában, mint europaszerte elismer-
tetett hazai közéletünknek azon működési teréül, melynek gondos és
sikerteljes mivélésétől függ leginkább a szélesebb értelemben vett
magyar nemzet anyagi jóllétének közvetlen biztosítása, s ekképen
közvetve egyszersmind szellemileg döntő befolyásának állandósítása
is Europa hivatottab nemzeteinek gyülekezetében.

Benső örömet kell kifejeznem a felett: hogy önöknek sorai-
ban általában véve, majd a magasabb egyéni értelmiségnek, majd is-

mét és egyszersmind a kevésbbé kiterjedt földbirtok s vagyonnak, a legjobbra törekvő és azon képviselőivel találkozom, kik előtt az élet ifjúságoknál fogva még teljesen nyitva áll. — Elvitázhatlan bizonyítéka ez annak, miképen hazánknak jelen nemzedéke is megértette a kornak intő szózatát, s követendő példányképül fogadván el az okszerű mezei gazdaszatnak terén is eddigelé szintén még mindég páratlanul álló angol nemzetnek e részbeni eljárását, felismerte azt, hogy a ki az okszerű mezei gazdaszatnak terén teljes sikerrel akar működni, annak mindenek előtt és legelőször is fel kell keresnie a legszorosabb értelemben vett gyakorlat legtávolabbi részletességeinek forrását: — csak ennél merithetvén teljes ismeretet és öntudatot a munkának természete, értéke, helyessége és czélszerűségéről, ami ismét sarkalatos alapját képezi a lehető legmagasabb állandó haszon biztosítására törekvő okszerű gazdaszati kezelés minden további teendőinek.

A magas kormány részéről meg vannak téve a szükséges intézkedések: hogy önöknek az épen előadott iránybani sikerteljes szakbeli kiműveltetésük minden részben biztosittassék. — A reánk váró négy téli hónap alatt, részint a szélesebb értelemben vett mezei gazdaság alapelveinek elméleti részletesebb megismerésével és elsajátításával leendnek foglalokdtatva, részint pedig az eddigi bérlőtől épen átvett s ugyanezért ez idő szerint még igen szűk korlátok közé szorított gazdaságunkban, kellő irányt nyújtó vezetés mellett azon kézi munkákat teljesítendik, melyeknek az évszak követelményei szerint s a kitűzött feladatnak helyes megoldhatása tekintetéből még zsenge gazdaságunkban sem szabad elmaradniok, s melyek önöknek mint meg annyi értékes gyakorlati és tapasztalatteljes tanulmányokat fognak nyújtani — És ezt követve a legközelebbi tavasznak napjai megnyitandják önök részére a gyakorlati munkásságnak azon több irányban kiterjedt terét, mely a szakbeli kiművelődésnek tanulmányi pályáján csak a lehető legritkábban felelhető — a nyolczszáz magyar holdat megközelítő gazdaságunk minden részbeni teljes rendezésének gyakorlati keresztülvitele ekkor veendi kezdetét; — mindennemű kerteinknek s magának a gazdasági kísérleti térnek alakítása és berendezése is ekkor leszen teljesítendő. — És mindezen munkálatoknál önök részére van fentartva, magát a gyakorlati kivittelt illetőleg, a leginkább tényező szerep, — s ha e részbeni feladatukat a nyereendő utasításoknak pontos megtartása mellet emberül teljesítendik, okvetlen biztosítva leend fáradalmaikért mindegyikük részére azon soha eléggé nem méltányolható jutalom, mely önöket ezen esetben a gyakorlati ügyességnek és tapasztalatoknak egész gazdagságával látandja el. — Befejezvéen ekként az előkészületi évet, kizárólag önöktől függend a kitűzött tanszaknak további folyamában ugy a megfelelő elméleti ismereteknek mint a magasab fokú gyakorlatnak mezején egész mértékben tulajdonukká tenni azon közelebbi személyes környülményeiknek és czéljaiknak megfelelő alapos szakbeli készütsé-

get, melynek sikerteljes terjesztése intézetünknek feladatát, s melynek megszerzése önök jelenbeni az élet jövőjének biztosítására irányzott s épen ezért legmesszebb-ható s leglényegesebb vágyaiknak tőpontját képezi.

Önöknek mind az elméleti mind a gyakorlati téren közvetlen vezetőjük s illetőleg tanáruk, gazdaságunknak közöttünk jelenlévő intézője, az önök előtt már szintén személyesen közelebből ismeretes, Magyarai Kóssa Károly ur leend. Az általa mind a szakképzettségnek mind pedig a gyakorlati sikerteljes működésnek terén felmutatott mult, bizalmat nyújtott a magas kormánynak arra: igazgatóságomnak körében az épen fehozott igen igen lényeges, és következményeiben felette messzeható teendőknél sikeresítése a legjobb reményekkel reá ruháztassék. — Legyenek irányában az általa okvetlen megérdemelt bizalommal; forduljanak hozzá mindenkoron bizalomteljesen, fesztelen egyenes őszinteséggel; — viseltessenek rendelkezései, utasításai meghagyásai és rendelkezései iránt feltétlen engedelmességgel; — és ezen esetben azon szellemi élet, melyet intézetünknek kebelében rendithetlenül megállapítani őszinte törekvéseimnek egyik legfőbbike: — hogy legyen ugyanis intézetünk egyszersmind a szives egyenes őszinte bizalomnak s a soha szem elől nem téveszthető egymás iránti kellő tiszteletnek érzelmeitől áthatott családi együttlétnél minden részben megelégedést árasztó tűzhelye, — teljes mértékben biztosítva leend.

Az épen előadattak kapcsában magány életükre vonatkozólag is óhajtok felhozni néhány szót. — Önök már eljutottak az ész és az érzélem érettségének azon fokához, a melyet elérve a mélyebb megfontolás nyújtotta meggyőződés igen is élénken tudatja velünk: hogy a köz és egyéni tiszta erkölcsiség a társadalmi életnek talpköve. — Őrizzék meg önök jelen pályájukon is a romlatlan ifju kebel érzelmeinek tisztaságát; — törekedjenek minden részben a jó és nemesnek tiszta felfogására; igyekezzenek felhasználni minden alkalmat minden tehetségeiket, sikerteljes kiművelődésüknek előmozdítására; — legyenek átaljában véve becsületes, szelid, jó emberek, előljáróik iránt engedelmesek, egymás irányában, az egyéni gyengeségeket szivesen elnéző bizalmas jó barátok; — mindezen érzelmeiktől bensőleg áthatva mutassék meg azt, hogy körükben a csendes, nyugodt bizalmas és szívélyes családi életnek azon példányképe leend feltalálható, mely megelőzőleg már a jelenben is teljes biztosítékot nyújtand a felett, hogy a társadalmi élet folytonosan tartós küzdelmeiben, az önök előtt már oly közel álló gyakorlati életnek mezején, önök is minden kivétel nélkül, a legbecsületesebb eszközökkel, a legnemesebb célra legálhatatosabban törekvőknek legjelesebbjeikhez fognak sorakozni.

A mi szakbeli sikerteljes kiművelődésöknek biztosítását illeti, határozottan kellek arra számítanom, hogy a tiszta szándok, a becsületes törekvés, s a fáradszorgalom, önök körében tisztelt

ifju barátaim mindig othonos leend. — Buzditsa önöket küzdelmeikben annak jól felfogott öntudata, hogy ha feladatukat sikerteljesen megoldandják, hármaskötelességnek feleltek meg emberül; leróvták a benső háladatosság már erkölcsileg is elengedhetlen adójának egy igen nagy részét a legjobb és leggondosabb szülők, s a legnemesebb szándok által vezérelt jóakaró pártfogók irányában; — s igyekeztek kitelhetőleg személyes jövőjük lehető biztosításának megállapítására; — és felfogván a kornak intő szózatát egy oly működési tért biztosítottak maguknak a gyakorlati életnek mezején, melyen tekintve a végeredménynek fontosságát és lényegét, mint alkotmányilag is szabad emberek, a legszebben és legnemesebben fogják leróvhatni azon elvitázhatlan kötelességeket, melyekkel mint nemesen érező emberek, s különösen mint kedves magyar hazánknak szülöttei, a társadalom s forrón szeretett édes hazánk iránt önök is feltétlenül tartoznak.

Házi életünknek elrendezésére vonatkozólag, különösen ellátásukat illetőleg, teljes örömmel kelletik megemlítenem, miképen a magas kormány akként intézkedett, hogy ez minden részleteiben önöknek teljes és közvetlen befolyásukkal eszközöltessék. — Felügyelet alatt megfelelő részletekben rendelkezésükre fog önöknek bocsátatni teljesen azon pénzbeli összeg, melyet az érdeklett vállalkozó önök élelmezési és mosatási szükségleteiknek fedezésére igénybe óhajtott venni, azon további egyenes kijelentéssel, miképen, ha az e részbeni közelebbi közvetett felügyelet és közvetlen intézkedésekben egymást felváltva, képesek leendenek bármely összeget az e célra fensőbb hatóságilag megállapított átalányból megtakarítani, az önöknek minden egyes félévnek bevégeztével, teljesen szabad rendelkezésükre lészen bocsátandó. Bizton hiszem, miképen önök a lehetőleg legszivesebb érzetekkel és egész hálával üdvözlendik a magas kormányban ebbeli atyai gondoskodását, mely az érintett intézkedés által is alkalmat óhajtott nyújtani önöknek arra: hogy a gyakorlati gazdálkodás, éskülönösen az ettől soha el nem választható takarékoságnak elveivel, s az ezen elvnek okszerű alkalmazását biztosító eszközökkel, e részben is kellőleg megismerkedhessenek, hozzá szokva idejekorán a mindenre kiterjedő gondosság és éles előrelátás s a gyakran oly annyira fontos csekélyebb részletességekbe is élénken beható számításokhoz az épen felhozott gyakorlati téren is; — a mi által ismét még inkább biztosítva leend intézetünk azon feladatának kedvező megoldása, mely abban összpontosul: hogy önökből a gyakorlati élet részére, nemesen gondolkozó szakképzett és teendőikben teljes gondossággal és sikerteljesen eljáró egyéniségek váljanak. — Én egész szívből szerencsét kívánok önöknek e részbeni együttes működésükhöz, s ami személyiséget illeti, én úgy is mint az intézetnek igazgatója, úgy is mint magánszemély minden kitelhető teljes erővel elkövetendek; hogy a megelőzőleg bővebben érintett fensőbb intézkedésnek foganatosítása, az általunk egyesített erővel létesítendő kivitelen a magas kormány azon kiválóan atyai szán-

dokának, hogy az önök java mind szellemileg, mind anyagilag ekként is lényegesen előmozdítassék, határozottan és teljesen megfeleljen.

Az előadottakban összpontosul mind az, a mit ez alkalommal önök előtt tisztelt ifju barátaim, irányt adó bevezetésül felemlíteni óhajtottam. — E mellett azonban legyen szabad, hogy egymást teljesen megérthessük, néhány szóval még önmagamról is megemlékezem. — Én ugy magány életemben, mint a hivatalos teendőknek létesítésében, az egyenes ut és az erős határozottságnak, ugy nemkülönben a teljes rendnek és méltányosságnak, s ott hol elkerülhetlenül megkívántatik, az igazságos szigorúságnak embere vagyok, — s mint ilyen minden eljárásaimban az őszinteség és nyíltságnak s a kellő tiszteletet mindenkinek megadó fesztelen barátságos érintkezésnek elveit szoktam követni mindenkoron. — Mint az intézetnek igazgatója, tanáruknak őszintén közreműködő hivatalos és baráti segítségét igénybe véve, szakadatlanul azon leendek: hogy közöttünk nyílt, őszinte, kedélyes és példásan jó családi élet uralkodjék. — Járuljanak önök jó és kevésbbé jó napjaikban, támadható kételyekben, és a netalán felmerülhető életbajokban is egyaránt teljes és leplezetlenül őszinte bizalommal személyemhez; — ugy hivatalos szóbámnak mint magánylakomnak ajtai önök előtt minden egyes esetre nézve és bármely időben nyitva állandanak; — s az önmeggyőződés sugallotta jó tanácsot s a netalán igénybe veendő másnemű segítséget is ezer örömmel adandom meg annak, kinek tiszta szándokot és teljesen jó akaratot tanusító jelleme, példás élete és szorgalma, nekem reményt és biztosítékot nyujtandanak a felett: hogy az érzelem, tapasztalat és meggyőződés alkotta egyenes jó tanács szívélyes követésre találand, s az igénybe vett és részemről készséggel teljesítendő segítség, végeztéljaiban mindenkoron csak a jó és nemesnek áldást-hozó terjesztésére irányzott törekvéseknek leend előmozdítója.

Midőn végre szívemnek legbensőbb érzelmeivel kérném a mindenhatót: hogy tanáruknak s egyszersmind közvetlen vezetőjüknak adjon erőt, egészséget és szerencsét, azon igen jelentékeny és következményeiben felette messzeható feladatnak sikerteljes megoldásához, mely a magas kormány kiválóan kitüntető bizalmából, igen jeles tehetségekkel felruházott szemeltjének, osztályrészüln jutott!

Önöknek pedig tisztelt ifju barátaim, tartósan kedvező egészséget és jó kedélyt folytonosan élénk erélylyel táplált szakadatlan kitaratást az általuk épen megkezdett pálya nem mindennapi nehézségeinek legyőzéséhez, ugy nemkülönben minden tekintetben megnyugtató erős bizalmat azon élet-jövőhöz, melytől egyéni boldogságukat várják, és a mely, hogy e részbeni óhajaiknak s a haza várakozásának teljesen megfeleljen, a jelenben még zsenge intézetünk, fokonkénti kifejlődésében mindinkább erősödve, az e részben lehető mindenkoron emberül elkövetendi: a debreczeni földmives-iskolának első évi tanfolyamát, a magyar földmívelés- ipar- és kereskedelem-ügyi miniszter, Gorove István ur ő nagy méltóságának nevében megnyitottnak nyilvánítom,

— s felhivom önöket: miképen ismételjék teljes szívből velem: hogy éljen a király, — éljen a haza, — éljen az összes magyar miniszterium, — és éljenek Debreczen városának, a minden jó és nemes, és minden hazai ügy iránt, ugy a multban mint jelenben, egyaránt felkelkesült s kitűnőleg az újabb időben a gazdaszati szaknevelés előmozdítása érdekében annyi áldozatkészséget tanusított derék polgárai, összesen és egyenként.

A l g i e r.

Világtárlati tanulmány W. J. után Közli Bedő Albert.

Algier, melyet ostromlója, Frankhon, még mindeddig nem vala képes teljesen hatalmába keríteni bizonyos önállósággal bir. Ez ország gyarmatosítására és beolvasztására fordított hosszas erőlködéseknek még nem lehetete teljes eredménye, miért Frankhonban sem tarták tanácsosnak a gazdaszati és földmivelés kifejlődésének kevésbé kedvező katonai uralmat polgári igazgatással cserélni fel.

A francia hadügyminiszterium, mely Algieret igazgatja, sokat tett arra nézve, hogy az a párisi kiállításon minél kitűnőbbben legyen képviselve s e czélből nevezett tartományra vonatkozólag külön catalogust is adott ki.

Algier erdészeti viszonyainak némi ismerete, menyiben fakivitele jelentékenyen emelkedő félben van, reánk nézve sem lehet érdektelen; asztalos árukra alkalmas finom fáit nem vehetjük ugyan tekintetbe, mert mi hasonló kitűnőkkel versenyt nem kezdhetünk, de tarthatunk tölgyeitől, melyekkel gazdagon el lévén látva, szerencsés tengeri fekvésénél fogva déli Europa piaczeit tölgyfával épen ugy el láthatná mint a mostani árusok ellátják sőt azokat még hatalmába is keritheti.

Az algieri erdőségek eljterjedését az alábbi táblázat mutatja, melyben az erdők az egyes tartományok és uralkodó fanemek szerint vannak kimutatva, külön megjelölve a l e t a r o l á s r a b é r b e a d o t t a k és azok is külön, melyek nincsenek bérbe adva.

A **bérlet** a dugasztölgynél 90 évre, a közönséges tölgynél 18,— a czedruserdőknél 20,—egy másik örökzöld tölgynél 15,— a szuroknyereésre használandó fenyőknél 10 és 18— és a vadon tenyésző de meg-nemesítendő olajfa ligeteknél 25—80 évre terjed.